

tussen Duin & Dijk

Themanummer

Wintervogels

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 15 4 ● 2016

Ijsvogel

De ijsvogel is één van de mooiste en meest aansprekende vogels van Nederland.

Ijsvogels voelen zich goed thuis in waterrijke gebieden met bomen en struiken langs de oevers. Een steile, niet te lage oever is nodig om een nestgang in te graven.

In ons land is de ijsvogel een standvogel. Het voordeel hiervan is dat een lange en gevaarlijke reis naar een overwinteringsgebied niet nodig is. Daar staat tegenover dat een lange en strenge winter voor deze viseters levensgevaarlijk is. Als de ijsbedekking langer duurt dan twee weken, sterven veel ijsvogels. De grootte van de broedvogelstand is dan ook in grote mate afhankelijk van al of niet strenge winters. Is de sterfte hoog geweest dan is het aan-

● Foto: Jankees Schwiebbe.

tal broedvogels in het aansluitende broedseizoen laag.

Voorkomen

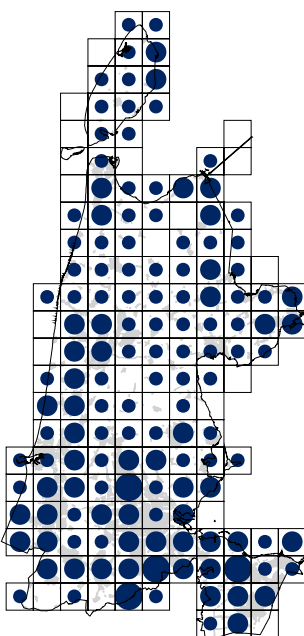
In de atlaswinters zijn in 137 (87%) atlasblokken ijsvogels in Noord-Holland vastgesteld. In 133 blokken gaat het om aantallen die variëren tussen 1 en 10, in slechts vier atlasblokken tussen 11 en 25. Die laatste blokken bevinden zich in het zuidelijk deel van de provincie, in het Vechtplassengebied, langs de

randen van de Haarlemmermeer en ten noorden van Amsterdam. Atlasblokken waar de soort niet is vastgesteld, bevinden zich vooral in open poldergebieden. Deze open gebieden stellen in de winter zwaardere eisen aan ijsvogels dan die in de buurt van steden en dorpen, met de daar aanwezige beschutting biedende bomen en struiken en gemiddeld hogere temperaturen.

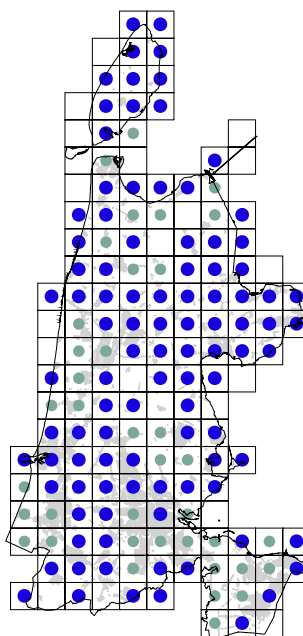
Veranderingen

De ijsvogel is in ons land de laatste jaren sterk in aantal en verspreiding toegenomen, vooral in Noord-Holland is dat in zeer sterke mate het geval. Omdat de ijsvogel een standvogel is, heeft dat een onmiddellijk effect op het wintervoorkomen. In de periode 1978-1983 werden in de winter in slechts 38 blokken ijsvogels vastgesteld. In de recente atlaswinters waren er 137, dat is ruim drie maal zo veel. Een belangrijke oorzaak voor deze toename zijn de vele zachte winters in deze eeuw (klimaatverandering). Ook de gegroeide belangstelling om overal in de provincie broedwanden voor ijsvogels te maken of bij vorst wakken open te houden, spelen zeker een rol. Tenslotte moet ook het toegenomen aantal waarnemers dat alle waarnemingen van ijsvogels invoert in de databank van Waarneming.nl worden genoemd. Dit is een belangrijke aanvullende bron bij de atlstellingen.

Jelle Harder

verspreiding
 ● 1 - 3 ex
 ● 4 - 10 ex
 ● 11 - 25 ex

verandering
 ● alleen in 1979-1983
 ● beide perioden
 ● alleen in 2012-2016